

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 28/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 oktober 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (RP 170/2001 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat

- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 och 27 § lagen om avbytarservice (LM 58/2000 rd — Hannu Aho /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 6 juni 2000,
- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 16 § lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (LM 72/2001 rd — Nils-Anders Granvik /sv m.fl.), som remitterades till utskottet den 6 september 2001,
- en åtgärdsmotion om avbytarservicen för lantbruksföretagare (AM 97/2000 rd — Tero

Mölsä /cent), som remitterades till utskottet den 5 april 2000.

— en åtgärdsmotion om vikariehjälp till lantbruksföretagare vid barns sjukdomsfall (AM 258/2000 rd — Pekka Nousiainen /cent), som remitterades till utskottet den 15 december 2000, och

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Riitta Kuusisto, social- och hälsovårdsministeriet
- arbetsmarknadsjuristen Varpu Kulo, Kommunala Arbetsmarknadsverket
- juristen Risto Syvälä, Lantbruksföretagarnas Pensionsanstalt
- sekreteraren för anställningsärenden Terttu Suhonen, Kommunaltjänstemannaförbundet
- direktör Kaarina Knuuti, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att bestämmelserna om vikariehjälp i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare skall revideras. Deltagande i verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan, vård av barn under tre år i hemmet och del-

tagande i möten för producentorganisationernas riksomfattande eller internationella förtroendeorgan är enligt propositionen nya grunder för vikariehjälp. Rätten till vikariehjälp på grund av vuxenutbildning föreslås bli utvidgad.

I lagen föreslås å andra sidan bestämmelser som begränsar att vikariehjälpen på grund av arbetsoförmåga drar ut på tiden. Detta sker genom att den maximala tiden för vikariehjälp enligt huvudregeln förkortas från 365 till 300 dagar och genom att bestämmelserna om avgifterna för vikariehjälp ändras.

Kretsen av semesterberättigade kringskärs genom att lantbruksföretagare inte har rätt till semester under den tid de får rehabiliteringsstöd motsvarande full invalidpension.

Det maximala timantalet för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp höjs enligt förslaget från 100 till 120 timmar. Samtidigt införs en bestämmelse om att även andra än månadsavlönade avbytare vid den lokala enheten kan lämna avgiftsbelagd avbytarhjälp.

En lantbruksföretagare som själv ordnar sin avbyttjänst skall också kunna ordna sin avbyttjänst som subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Ersättningen till lantbruksföretagare för avbyttjänst som de ordnat själva föreslås bli höjd om avbyttaren är anställd av ett företag som tillhandahåller avbyttarservice eller är verksam som självständig yrkesutövare.

Regeringen föreslår att bestämmelserna om kundavgifter revideras. Avgiftsgrunderna, som för närvarande anges i förordning, skall tas in i lagen i oförändrad form.

Den normala avgiften höjs med 50 procent när vikariehjälp lämnas på grund av vård av barn under tre år i hemmet eller på grund av vuxenutbildning till den del vikariehjälp lämnas för mer än 15 dagar om året.

Avgiften skall motsvara avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp när vikariehjälp lämnas på grund av arbetsoförmåga, för den tid som överstiger 90 dagar och om den som får hjälpen inte har rätt till sjukförsäkringsdagpenning eller rehabiliteringsstöd för samma tid. Samma avgift tas ut också när vikariehjälp lämnas på grund av deltagande i en producentorganisations möte eller på grund av arrangemang

som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet.

I det fall att en lantbruksföretagare överklagar ett beslut om avslag på ansökan om arbetspension och utnyttjar sin rätt till vikariehjälp medan besvären behandlas, tas avgiften ut enligt principen om ersättning till fullt belopp men sänks retroaktivt, om besvären resulterar i att lantbruksföretagaren beviljas arbetspension eller rehabiliteringsstöd.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2002 och avses bli behandlad i samband med den.

Meningen är att lagen träder i kraft den 1 januari 2002.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 58/2000 rd föreslås att lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare ändras så att en lantbruksföretagare får rätt till vikariehjälp på grund av vård av barn tills barnet fyller 3 år. Dessutom föreslås att avgiften för vikariehjälp i ett sådant fall fastställs enligt 28 § 1 mom.

I lagmotion LM 72/2001 rd föreslås en ändring av lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare, som innebär att inte bara månadsavlönade avbytare vid den lokala enheten utan också timanställda avbytare skall kunna lämna subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp.

Åtgärdsmotionerna

I åtgärdsmotion AM 97/2000 rd föreslås att regeringen inte skall minska anslagen för avbyttarservice inom lantbruket utan att de semesterberättigade likställs mer med andra yrkeskategorier vad semesterrättigheterna beträffar.

I åtgärdsmotion AM 258/2000 rd föreslås att regeringen skall vidta åtgärder för att se över tolkningen av lagen om avbyttarservice för lantbruksföretagare när det gäller vård av barn i hemmet och vård av ett sjukt barn och utreda om det finns anledning att ändra lagen för att undvika tolkningsproblem.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

7 §. Vikariehjälp på grund av arbetsförmåga. Enligt 4 mom. ger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ett bindande utlåtande till den lokala enheten om sökandens rätt till vikariehjälp när invalidpension beviljas som rehabiliteringsstöd. Rätten till fortsatt vikariehjälp påverkas också i övrigt alltid av pensionsanstaltens beslut i ett pensionsärende när vikariehjälpkriteriet är arbetsförmåga. I dagsläget har den lokala enheten rätt att få behövliga uppgifter direkt av kunderna eller efter förfrågan från pensionsanstalten. Däremot tillåter de nuvarande bestämmelserna inte att pensionsanstalten på eget initiativ lämnar ut uppgifter. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 6 mom., som ger pensionsanstalten rätt att delge den lokala enheten ett beslut som pensionsanstalten fattat i ett invalidpensionsärende, om det vid behandlingen av pensionsansökan framkommit att lantbruksföretagaren fått vikariehjälp på grund av arbetsförmåga. Härigenom får den lokala enheten de behövliga uppgifterna utan dröjsmål.

27 §. Avgiften för vikariehjälp. I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. enligt vilket en lantbruksföretagare svarar såsom för egen skuld för avgifterna för vikariehjälp för en i samma företag arbetande make, medlem i familjeföretag och sambo. Det betyder ett likadant ansvar för avgifterna som för pensionsförsäkringspremier för lantbruksföretagare. Regeringen har i sin proposi-

tion RP 157/2001 rd, som är under behandling i utskottet, föreslagit en del preciseringar i bestämmelsen om ansvar för försäkringspremier i lagen om pension för företagare. Utskottet menar att dessa preciseringar för enhetlighetens skull bör beaktas när avgifter enligt avbytarservicelagen tas ut. Dessutom föreslår utskottet att ansvaret enligt bestämmelsen för avgifter såsom för egen skuld inte bara bör gälla avgiften för vikariehjälp utan också andra avgifter som tas ut av lantbruksföretagare, typ avgift för avgiftsbelagd vikariehjälp. Utskottet föreslår ytterligare att bestämmelserna inte skall ingå i 27 § utan i en ny 30 a §. Hänvisningarna i 27 a och 27 b § ändras därför.

27 b §. Avgift för vikariehjälp motsvarande avgiften för avgiftsbelagd avbytarhjälp. Utskottet föreslår att ordet "rehabilitering" i 1 mom. byts ut mot "rehabiliteringsstöd", eftersom det är det som avses i bestämmelsen.

Propositionen tar delvis hänsyn till substansen i såväl lagförslagen i lagmotionerna som i åtgärdsmotionerna. Därmed föreslås att motionerna förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotionerna LM 58/2000 rd och LM 72/2001 rd förkastas och

att åtgärdsmotionerna AM 97/2000 rd och AM 258/2000 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

Lag**om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 december 1996 om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 1 § 1 mom., 4 § 2 mom., 5 och 7 §, 16 § 2 mom., 25 §, 26 § 1 mom. 1 punkten, 27 §, 28 § 2 mom., 30 § 1 mom. och 36 § 1 punkten samt

fogas till lagen nya 7 a—7 h §, till 24 § ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 27 a—27 c § och en ny 30 a § som följer:

1, 4 och 5 §
(Som i RP)

7 §

Vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga

(1—5 mom. som i RP)

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får delge en i 10 § nämnd lokal enhet sitt beslut i ett invalidpensionsärende, om det vid behandling- en av pensionsansökan framgår att lantbruksföretagaren fått vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga. (Nytt 6 mom.)

7 a—7 h, 16, 24, 25 och 26 §
(Som i RP)

27 §

(1 mom. som i RP)
(2 mom. *utesl.*)

27 a §

Förhöjd avgift för vikariehjälp

För vikariehjälp uppbärs en avgift enligt 27 § (*utesl.*) förhöjd med 50 procent.

(1 och 2 punkten som i RP)

27 b §

Avgift för vikariehjälp motsvarande avgiften för avgiftsbelagd avbytarhjälp

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 1 mom. till den del vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga pågår i mer än 90 dagar och om den som får vikariehjälp inte för samma tid är berättigad till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller en därmed jämförbar primär förmån eller rehabiliteringsstöd.

(2 och 3 mom. som i RP)

27 c, 28 och 30 §
(Som i RP)

30 a § (*Ny*)

Lantbruksföretagares ansvar för avgifter och ersättningar

En lantbruksföretagare svarar såsom för egen skuld för avgifterna och ersättningarna enligt denna lag för en i samma företag arbetande make eller medlem i familjeföretaget samt för den som lever tillsammans med lantbruksföretagaren under äktenskapsliknande förhållanden. Här avsett ansvar gäller dock inte en lantbruksföretagare som i ett företag han eller hon har bestämmanderätt i inte bedriver lantbruksföretagarverksamhet på grundval av ägande- eller arrenderätt. Idkas jordbruk enligt denna lag i form

av en sammanslutning, svarar även sammanslutningen såsom för egen skuld för sina delägares avgifter och ersättningar som grundar sig på denna verksamhet.

7 kap.

Kostnader

36 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 23 oktober 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
vordf. Timo Ihamäki /saml
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Merikukka Forsius /gröna
Tuula Haatainen /sd
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent
Valto Koski /sd

Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Juha Rehula /cent
Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /saml
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Jaana Ylä-Mononen /cent.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Eila Mäkipää.